

ATIK YAĞLARIN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve İlkeler

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, atık yağların üretiminden bertarafına kadar;

- Çevreye zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı bir biçimde alıcı ortama verilmesinin önlenmesine,
- Çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geçici depolanmasına, taşınmasına, bertaraf edilmesine,
- Atık yağların yönetiminde gerekli teknik ve idari standartların oluşturulmasına,
- Geçici depolama, işleme ve bertaraf tesislerinin kurulması ile bu tesislerin çevreyle uyumlu yönetimi amacıyla gerekli prensip ve programların belirlenmesine

dair usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, EK-1’de belirtilen I., II. ve III. kategori atık yağların üretimi, geçici depolanması, toplanması, taşınması, işlenmesi, bertarafı, ithalat ve ihracatı ile transit geçişine ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülükleri, alınacak önlemleri, yapılacak denetimleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (Değişik:RG-5/11/2013-28812)

(1) Bu Yönetmelik 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 8, 11 ve 12 nci maddeleri ile 29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (i) bentlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Atık motor yağı: Belirli bir kullanım süresi sonucunda motorlu araçlardan kaynaklanan ve orijinal kullanım amacına uygun olmayan atık yağları,
- Atık motor yağı üreticisi: Atık motor yağlarını üreten, kaynağının bilinmemesi durumunda ise atık motor yağlarını mülkiyetinde bulunduran gerçek ve tüzel kişileri, kurum ve kuruluşları,
- Atık sanayi yağı: Her türlü sanayi dalından kaynaklanan atık endüstriyel yağları,
- Atık Yağ Beyan Formu: Ek-2’de yer alan formu,
- Atık yağ: Kullanılmış benzinli motor, dizel motor, şanzıman ve diferansiyel, transmisyon, gres ve diğer özel taşıt yağları ile hidrolik sistem, türbin ve kompresör, kızak, açık-kapalı dişli, sirkülasyon, metal kesme ve işleme, metal çekme, tekstil, ısıl işlem, ısı transfer, izolasyon ve koruyucu, izolasyon, trafo, kalıp, buhar silindir, pnömomatik sistem koruyucu, gıda ve ilaç endüstrisi, kağıt makinesi, yatak ve diğer özel endüstriyel yağlar ve endüstriyel gresler, kullanılmış kalınlaştırıcı, koruyucu, temizleyici ve benzeri özel müstahzarlar ve kullanıma uygun olmayan yağ ürünlerini,
- Atık yağların toplanması: Atık yağların üreticisinden kategorilerine göre sınıflandırılarak alınıp lisanslı işleme ve bertaraf noktasına kadar lisanslı atık taşıyıcılar vasıtasıyla Ulusal Atık Taşıma Formu ile birlikte taşınması amacıyla yapılan tüm işlemleri,
- Atık yağ üreticisi: Faaliyetleri esnasında Ek-1’de belirtilen atık yağların oluşmasına neden olan, kaynağın bilinmemesi durumunda ise bu atıkları mülkiyetinde bulunduran gerçek ve tüzel kişileri,
- Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
- Baz yağ: Rafinerilerde üretilen alifatik, naftanik aromatik ve karışık (alifatik+aromatik) esaslı petrol ürününü veya sentetik olarak (kimyasal yolla) elde edilen yağı,
- Bertaraf: 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 sinde yer alan işlemlerden herhangi birisini,
- Enerji geri kazanımı: Atık yağların mevcut yakıtı ilave edilerek lisanslı tesislerde enerji amaçlı kullanımını,
- Geçici depolama: Atık yağların üreticileri tarafından faaliyet sahası içinde geçici olarak muhafaza edilme işlemini veya yağ üreticisi tarafından atık yağ üreticisi ile birlikte atık yağların toplanması amacıyla perakende satış ve/veya yağ değiştirme yerlerinde geçici muhafaza etme işlemini,
- İşleme: Atık yağların tekrar kullanılmasını sağlayan rejenerasyon, rafinasyon ve enerji geri kazanımı işlemlerini,
- (Değişik:R.G-30/3/2010-27537)⁽¹⁾ Çevre lisansı: 29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Kanununa Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte düzenlenen lisansı,
- PCB: 26/12/2007 tarihli ve 26739 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Poliklorlu Bifenil ve Poliklorlu Terfenillerin Kontrolü Hakkında Yönetmelik kapsamına giren maddeleri,
- Rafinasyon: Atık yağların rafine edilerek, ulusal veya uluslararası standartlar ile şartnamelere uygun baz yağ veya petrol ürünlerine dönüştürülmesi işlemlerini,
- Rejenerasyon: Atık yağlardan her türlü kirlenmenin, oksidasyon ürünlerinin, partiküllerin giderilerek ulusal veya uluslararası standartlar, şartnameler ile kullanım amacına uygun orijinal yağ elde edilmesini,
- Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği: 14/3/2005 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’ni,
- Ulusal Atık Taşıma Formu: Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin Ek-9/B’ sinde yer alan ve atık yağların toplama ve taşıma işlemlerinde kullanılması zorunlu olan formları,
- Yağ: Orijinal kullanım amacına uygun olarak piyasaya arz edilen, mineral/sentetik esaslı ve/veya gerekli ilaveleri içeren yağlama ürünlerini,
- Yağ Beyan Formu: Ek-3’de yer alan Yağ Beyan Formunu,
- Yağ üreticisi: Rafineri hariç olmak üzere orijinal kullanım amacına uygun olarak yağ üreten, ithal eden veya kendi markası ile piyasaya sürenler veya atık yağları işleyerek ulusal ve uluslararası standart ve şartnamelere uygun baz yağ veya petrol ürünlerine dönüştürebilen tesisleri işleten gerçek ve tüzel kişileri,
- Yetkilendirilmiş kuruluş: Atık motor yağlarının toplanması amacıyla, Bakanlıkça belirlenen esaslar dahilinde piyasa payları toplamı en az % 30 olan motor yağı üreticileri tarafından kurulan atık motor yağı toplama organizasyonunu,
- (Ek:R.G-30/3/2010-27537)⁽¹⁾ (Değişik:RG-5/11/2013-28812) Taşıma lisansı: Atık yağ taşımacılığı yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin firma ve araçları için alması gereken belgeyi, ifade eder.

Genel ilkeler

MADDE 5 – (1) Atık motor yağları dahil atık yağlar ile bu yağların işlenmesi sonucu çıkan atıkların insan ve çevreye zarar verecek şekilde sahada boşaltılması veya yenisi ile değiştirilmesi, depolanması, doğrudan veya dolaylı bir biçimde yüzeysel sular ile yeraltı suyuna, denizlere, drenaj sistemleri ile toprağa verilmesi, fuel-oil veya diğer sıvı yakıtlara karıştırılması ve mevcut düzenlemeler ile belirlenen limitleri aşarak hava kirliliğine neden olacak şekilde işlenmesi veya yakılması yasaktır.

(2) Atık yağlara su, çözücüler, PCB, toksik ve tehlikeli maddeler ile tehlikeli maddelerin ilave edilmemesi ve farklı kategorilerdeki atık yağların birbiriyle karıştırılmaması esastır. Atık yağlar, EK-1’de yer alan Atık Yağ Kategorileri ve Müsaade Edilen Kirletici Parametre Sınır Değerlerinde belirtilen kategorilere göre ayrı tank/konteynerlerde geçici depolanır, taşınır, işlenir veya bertaraf edilir. I. kategori atık yağ, II. kategori atık yağla karıştırılırsa II. kategori; I. veya II. kategori atık yağlar, III. kategori atık yağla karıştırılırsa III. kategori atık yağ olarak kabul edilir.

(3) Atık yağ oluşumunun kaynağında en aza indirilmesi, üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda öncelikle atık yağların geri kazanımı amacıyla rejenerasyonu ve rafinasyonu esastır. II. kategori atık yağlar ile I. kategori atık yağların geri kazanım işlemleri sonucunda ürün kalitesi tutturulamayan atık yağlar Bakanlıktan lisans almış ve 21 inci maddede belirtilen tesislerde enerji geri kazanımı amacıyla kullanılabilir. Geri kazanım imkanı bulunmayan atık yağlar 22 nci maddede belirtilen şekilde Bakanlıktan **(Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537)** ⁽¹⁾ çevre lisansı almış tehlikeli atık bertaraf tesislerinde bertaraf edilir.

(4) Atık yağların yarattığı çevresel kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı, atık yağ üreticileri, taşıyıcıları, işleme ve bertarafçıları kusur şartı aranmaksızın sorumludur. Bu faaliyetler sonucu meydana gelen zararlardan ötürü üretici ve piyasaya sürenlerin tazminat sorumluluğu kusurları oranında saklıdır.

(5) Bu Yönetmelik kapsamına giren atık yağların uluslararası ticareti, ithalatı, ihracatı ve transit geçişinde Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

(6) Atık yağlardan kaynaklanan her türlü çevresel zararın giderilmesi için yapılan harcamalar kirlenme giderme prensibine göre kirliliğe neden olan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanır. Sorumluların çevresel zararı durdurmak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemi almaması halinde ve bu önlemlerin yetkili kamu kurum ve kuruluşlarınca doğrudan alınması durumunda yapılan tüm harcamalar 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre atık yağların yönetiminden sorumlu olanlardan tahsil edilir.

İKİNCİ BÖLÜM Görev, Yetki ve Yükümlülükler

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Bakanlık,

a) Atık yağların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlayan program ve politikaları saptamak, bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla,

b) Atık yağ işleme ve bertaraf tesislerine **(Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537)** ⁽¹⁾ çevre lisansı vermekle,

c) Atık yağların çevreyle uyumlu yönetimine ilişkin en yeni sistem ve teknolojilerin uygulanmasında ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamakla görevli ve yetkilidir.

(Değişik ibare:RG-5/11/2013-28812) Çevre ve şehirlik il müdürlüklerinin görev ve yetkileri

MADDE 7 – (1) (Değişik ibare:RG-5/11/2013-28812) Çevre ve şehirlik il müdürlükleri,

a) Sınırları içinde faaliyette bulunan ve bu Yönetmelik kapsamına giren mevcut ve planlanan atık yağ üreten tesislerle, işleme ve bertaraf tesislerini tespit ederek Bakanlığa bildirmekle,

b) **(Değişik:R.G-30/3/2010-27537)** ⁽¹⁾ Atık yağ taşıyıcılarının taşıma lisansı, işleme ve bertaraf tesislerinin çevre lisansı koşullarına uygun olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığını düzenli olarak denetlemekle, gerekli idari işlemleri yapmak ve sonucundan Bakanlığa bilgi vermekle,

c) Atık yağların bu Yönetmelikte belirtilen esaslar dışında kullanılmasını, doğrudan ısınmada, enerji üretiminde, inşaat sektöründe, sanayide, motorlu araçlarda ve benzeri şekillerde yasal olmayan yollar ile değerlendirilmesini önlemekle ve denetimler sonucu usulsüz kullanıldığı tespit edilen atık yağların özelliğine uygun olarak en yakın **(Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537)** ⁽¹⁾ çevre lisansı işleme ve bertaraf tesisine gönderilmesini sağlamakla ve bu Yönetmelikte belirtilen idari yaptırım kararlarını vermekle,

ç) Atık Yağ üreticileri tarafından doldurulan EK -2’ de yer alan atık yağ beyan formlarını toplamak varsa eksiklerinin tamamlanmasını sağlamak ve değerlendirdikten sonra her yıl sonu itibarıyla Bakanlığa göndermekle,

d) İşleme ve bertaraf tesislerinden alınacak yıllık raporları ve Ulusal Atık Taşıma Formlarını değerlendirerek, atık yağ kategorilerine göre tesislere kabul edilen atık yağ miktarlarını, elde edilen ürünleri ve bunların miktarları ile kullanım alanlarını ve bu tesislerde geri kazanılmayan atıkların miktarlarını ve nasıl bertaraf edildiklerini yıllık rapor halinde Bakanlığa bildirmekle,

e) Sınırları içinde kayıtlı olan ve atık yağların taşınması hususunda faaliyet gösterecek araçlara ve firmalarına taşıma lisansı vermekle ve faaliyetlerini denetlemekle, lisans verilen araç ve firmaları Bakanlığa bildirmekle,

f) Sınırları içinde, atık yağların taşınması sırasında meydana gelebilecek kazalara karşı her türlü acil önlemi almak ve gerekli koordinasyonu sağlamakla,

g) Atık yağların etkin ve verimli bir şekilde toplanabilmesi için, lisanslı araçların şehir içi hareketlerini kolaylaştırıcı düzenlemeleri Belediyelerle işbirliği içinde yapmakla görevli ve yetkilidir.

Belediyelerin görev ve yetkileri

MADDE 8 – (1) Belediyeler,

a) Atık yağları belediye evsel katı atık depolama sahasına kabul etmemekle,

b) Atık yağların su, toprak gibi alıcı ortamlara doğrudan verilmesini ve kanalizasyona boşaltılmasını önlemekle,

c) **(Değişik:RG-5/11/2013-28812) Lisanslı atık yağ taşıma araçlarının şehir içi hareketlerini kolaylaştırıcı düzenlemeleri çevre ve şehirlik il müdürlüğü ile işbirliği içinde yapmakla,** görevli ve yetkilidir.

Atık yağ üreticisinin yükümlülükleri

MADDE 9 – (1) Atık yağ üreticileri,

a) Atık yağ üretimini en az düzeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almakla,

b) Atık yağ analizlerini 15 inci maddeye uygun olarak yapmak veya yaptırmakla, atık yağları kategorilerine göre ayrı ayrı 18 inci maddede belirtilen şekilde geçici depolamakla,

c) Tesisten kaynaklanan farklı kategorideki atık yağları birbiriyle, PCB ve diğer tehlikeli atıklarla karıştırmamakla, tehlikeli atıkla kirlenmiş yağların bertarafı için Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uymakla,

ç) **(Değişik:R.G-30/3/2010-27537)** ⁽¹⁾ Atık yağların taşıma lisansı almış taşıyıcılar vastasıyla çevre lisanslı işleme ve bertaraf tesislerine gönderilmesini sağlamakla,

d) Atık yağların tesis dışına taşınması durumunda Ulusal Atık Taşıma Formunu doldurmakla,

e) **(Değişik:RG-5/11/2013-28812)** 26 nci maddeye göre kayıt tutmakla ve EK-2’de yer alan Atık Yağ Beyan Formunu doldurarak takip eden bir sonraki yılın Şubat ayı sonuna kadar çevre ve şehirlik il müdürlüğüne göndermekle,

f) **(Değişik:RG-5/11/2013-28812)** Atık yağların taşınmasında üretici ile işleme veya bertaraf tesisi işletmecisi arasında uyumsuzluk çıkması halinde, bu uyumsuzluk giderilemezse on beş gün içinde uyumsuzluğu çevre ve şehirlik il müdürlüğüne bildirmekle, bu süre içinde uyumsuzluğa konu olan atık yağları kendi depolarında muhafaza altına almakla, yükümlüdür.

Motor yağı üreticilerinin ve ithalatçıların yükümlülükleri

MADDE 10 – (1) Motor yağı üreticileri ve ithalatçıları,

a) Kullanım sonrası ortaya çıkan atık motor yağlarının bu Yönetmelikte belirtilen kurallar doğrultusunda toplanmasını, işleme ve bertaraf edilmesini veya ihracatını sağlamakla ve bununla ilgili olarak Bakanlığa beyanda bulunmakla, bu atıkların Yönetmeliğe uygun olarak yönetimlerini sağlamak amacıyla gerekli harcamaları karşılamakla,

b) Atık motor yağlarının toplanması amacıyla gerekli sistemi kurmak veya kurulmasını sağlamakla, uygun geçici depoların belirlenmesini temin etmekle, işleme veya bertaraf tesislerini kurmak veya kurdurtmakla, bu amaçla Bakanlıktan **(Değişik ibare:R.G-**

30/3/2010-27537) (1) çevre lisansı almakla, kurulu olan tesislerden yararlanmakla,

c) Piyasaya sunduğu motor yağının ambalaj kaplarının etiketlerinde ve satış yerleri ile geçici depolama noktalarında; atık yağların bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda toplanması, geçici depolanması, işleme ve/veya bertaraf edilmesini sağlayacak prosedüre ilişkin EK-4/A, EK-4/B ve EK-4/C'de yer alan uyarıların ve sembolün kullanıcının görebileceği yer ve şekillerde bulunmasını sağlamakla,

c) Kendileri veya yetkilendirilmiş kuruluşa katılmak suretiyle atık motor yağlarının toplanmasını ve bu Yönetmelik esasları doğrultusunda yönetimlerini sağlamak amacıyla, halkın eğitimi ve bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaları yapmakla,

d) Her yıl sonu itibarıyla atık yağ toplama, taşıma, işleme ve bertaraf faaliyetleri ile mevcut durum, yaşanan sorunlar, planlanan ve yapılan yatırımlar, toplama ve işleme hedefleri hakkında rapor hazırlayarak Bakanlığa sunmakla yükümlüdür.

Atık yağ rafinasyon ve rejenerasyon tesisi işletmecilerinin yükümlülükleri

MADDE 11 – (1) Atık yağ rafinasyon ve rejenerasyon tesisi işletmecileri,

a) Tesislerini bu Yönetmelikle belirlenen esaslara uygun olarak kurmak, Bakanlığın proje değişikliği talep etmesi durumunda bu şartları yerine getirmek ve Bakanlıktan **(Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537)** ⁽¹⁾ çevre lisansı almakla,

b) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan üretim lisansı almakla,

c) **(Değişik:RG-5/11/2013-28812)** Tesise gelen atık yağların analizini yaparak veya yaptırarak EK-1'de yer alan Atık Yağ Kategorileri ve Müsaade Edilen Kirlenici Parametre Sınır Değerlerinde belirtilen kullanım esaslarına uygunluğunu belgelemekle, uygun bulunan atık yağın Ulusal Atık Taşıma Formunu imzalayarak teslim almak ve bu atık taşıma formlarını bir ay içinde çevre ve şehircilik il müdürlüğüne göndermekle,

c) Tesise gelen atık yağları PCB ve diğer tehlikeli atıklarla karıştırmamakla, kategorilerine göre ayrı depolamakla, tehlikeli atıkla kontamine olmuş yağları kategori III olarak belirleyip bunlar için Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uymakla,

d) Personel eğitimi yapmak, acil önlem planlarını hazırlamak ve 26 ncı maddeye göre kayıt tutmakla, bu kayıtları aylık olarak Bakanlığa göndermekle,

e) Tesisin risk taşıyan bölümlerinde çalışan personelin her türlü güvenliğini sağlamakla ve bu bölümlere izinsiz girişleri önlemekle,

f) **(Değişik:RG-5/11/2013-28812)** Acil önlemlerle ilgili eğitilmiş personel bulundurmak ve acil durum söz konusu olduğu zaman ilgili çevre ve şehircilik il müdürlüğü ve Bakanlığa bilgi vermekle,

g) Çevreye zarar verilmemesi için gerekli tedbirleri almak, bu amaçla proses sonucu oluşan atık miktarı ile bunların tehlikeli özelliklerinden kaynaklanan riskleri en aza düşürecek yöntem ve teknolojileri tercih etmek ve proses atıklarını Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak bertaraf etmekle,

ğ) **(Değişik:RG-5/11/2013-28812)** Taşıma formu ve lisans belgesi olmayan taşıyıcılardan gelen atık yağları tesise kabul etmemekle ve durumu ilgili çevre ve şehircilik il müdürlüğüne bildirmekle,

h) Tesisin işletilmesini **(Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537)** ⁽¹⁾ çevre lisansı koşulları doğrultusunda Bakanlığın talep ettiği şekilde yapmakla yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Atık Yağların Toplanması ve Analizi**

Yağ üretim beyanı

MADDE 12 – (1) Yağ üreticileri, bir önceki yıl piyasaya sürülen yağ miktarlarını EK-3'de yer alan Yağ Beyan Formu ile her yıl Şubat ayı sonuna kadar Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür. Söz konusu bildirim yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından üyeleri adına topluca yapılabilir.

Atık motor yağlarının toplanması

MADDE 13 – (1) Atık motor yağları, motor yağı üreticileri veya bunların yetkilendirilmiş kuruluşları tarafından toplanır. Bunlar dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından atık motor yağları toplanmaz. Motor yağı üreticileri, ülkenin her yanından atık motor yağlarını toplayacak şekilde sistem kurmak ve bu sistemi etkin olarak çalıştırmakla yükümlüdür.

Atık sanayi yağlarının toplanması

MADDE 14 – (1) Her türlü sanayi dalından kaynaklanan atık sanayi yağlarının, kategori testleri yaptırılarak atık üreticisi tarafından uygun yöntemlerle işlenmesi veya bertaraf ettirilmesi sağlanır. Bu yağları işleyecek veya bertaraf edecek tesislerin Bakanlıktan **(Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537)** (1) çevre lisansı alması zorunludur.

Atık yağ analizi

MADDE 15 – (1) Kullanılan yağ türünde değişiklik yapılmaması durumunda atık yağ kategori analizleri atık üreticisi tarafından bir kez yaptırılarak EK-2'de yer alan Atık Yağ Beyan Formuyla Bakanlığa beyanda bulunulur. Atık yağ kategori analizleri yetkilendirilmiş kuruluşlar, işleme veya bertaraf tesisleri tarafından yaptırılmış olan atık yağ üreticileri, tekrar bir analiz yaptırmaya gerek olmadan bu analizleri kullanabilir. Atık yağ kategorisini etkileyecek koşulların oluşması durumunda atık yağ analizi yenilenerek Bakanlığa bilgi verilmesi zorunludur.

(2) Atık yağ analizleri, EK-1'de yer alan Atık Yağ Kategorileri ve Müsaade Edilen Kirlenici Parametre Sınır Değerlerinde belirtilen parametrelere göre Bakanlıkça yetki verilen özel veya kamu kurum ve kuruluşlarına ait laboratuvarlarda yaptırılır.

(3) Atık motor yağlarının toplanması aşamasında motor yağı üreticileri veya bunların yetkilendirilmiş kuruluşlarınca kategori analizleri aylık olarak yaptırılarak Ulusal Atık Taşıma Formlarıyla birlikte Bakanlığa gönderilir.

(4) İşleme ve bertaraf tesislerinin atık yağ kabul analizleri bu tesisler tarafından yaptırılarak ilgili Ulusal Atık Taşıma Formuna eklenerek aylık olarak Bakanlığa gönderilir. Yetkilendirilmiş kuruluşlardan atık motor yağı tedarik eden tesisler ikinci kez atık yağ analizi yaptırmakla yükümlü değildir. Ancak bu tesisler işletme güvenliği için bu analizleri tekrarlayabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Taşıma ile İlgili Hükümler**

Atık yağların taşınması

MADDE 16 – (Değişik:RG-5/11/2013-28812)

(1) Atık yağların taşınmasına ilişkin hususlar Bakanlıkça diğer düzenleyici işlemler ile belirlenir.

Araçlarda ulusal atık taşıma formu bulundurma zorunluluğu

MADDE 17 – (Değişik:RG-5/11/2013-28812)

(1) Ulusal Atık Taşıma Formlarının kullanılmasına ilişkin hususlar Bakanlıkça diğer düzenleyici işlemler ile belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Geçici Depolama, İşleme ve Bertaraf**

Geçici depolama

MADDE 18 – (1) Atık yağlar 20 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde teknik detayları verilen geçirimsiz zemin üzerine yerleştirilmiş tanklar/konteynerler içinde toplanır. Farklı kategorideki atık yağlar için farklı tank/konteyner kullanılır. Atık yağ geçici depolama tankları/konteynerleri göstergeli, aşırı dolmayı önleyici tertibata sahip olmak zorundadır. Tanklar/konteynerler işaretli yere kadar doldurulur ve hiçbir zaman tam dolu bırakılmaz. Tanklar/konteynerler kolayca doldurulabilir ve boşaltılabilir olmak zorundadır. Tankların/konteynerlerin ağız yeterli büyüklükte ve kapalı, diplerinde toplanmış katı veya çamurumsu çöktürülen temizlenmesi için gerekli düzeneğe sahip olmak ve yağmur suyundan korunmak zorundadır.

(2) Atık yağlar, kırmızı renkli ve üzerinde "Atık Yağ" ibaresi yer alan tank/konteynerlerde depolanır. Farklı kategorilerdeki atık yağlar birbirleriyle karıştırılmaz. Bu tankların içine su, benzin, fuel-oil, boya, deterjan, solvent, antifiriz ve motorin gibi herhangi yabancı bir madde karıştırılmaz.

Atık motor yağları için geçici depolama tankları/konteynerleri

MADDE 19 – (1) Motor yağı üreticisi, atık motor yağlarının toplanması amacıyla satış yerlerine yakın noktalarda, araç bakım-

muayene servis istasyonlarında, akaryakıt satış istasyonlarında ve benzeri yerlerde atık motor yağı geçici depolama noktaları oluşturur. EK-4/A'da yer alan uyarı ve bilgiler ile EK-4/C'de yer alan sembol, tüketicilerin ve kullanıcıların görebileceği ve bilgilenebileceği şekilde bu noktalarda bulundurulur.

(2) Atık motor yağı geçici depolama tanklarının/konteynerlerinin hacmi en az 200 lt ve en fazla 1250 lt'dir. Atık motor yağları, kırmızı renkli, üzerinde "Atık Yağ" ibaresi yer alan ve yağmur suyundan korunan tank/konteynerlerde depolanır. Araçlardan çıkan yağ filtreleri atık motor yağı geçici depolama tanklarının yanında bulunan ayrı bir kapaklı konteynerde biriktirilir. Kesinlikle çöp kutusuna atılmaz veya çöp depolama alanına gönderilmez. Kullanılmış yağ filtresi konteyneri üzerinde "Yağ Filtresi" yazmak ve yağmur suyundan korunmak zorundadır. Bu filtreler boşaltıldıktan sonra Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında depolanır ve bertaraf edilir.

Atık yağ rafinasyon ve rejenerasyon tesisleri için özel şartlar

MADDE 20 – (1) Atık yağ rafinasyon ve rejenerasyon tesislerinde;

a) Atık yağ rafinasyon ve rejenerasyon tesislerinde EK-1'de yer alan Atık Yağ Kategorileri ve Müsaade Edilen Kirletici Parametre Sınır Değerlerinde belirtilen özellikteki atık yağlar işlenir.

b) Tesiste giriş bölümü, atık kabul ünitesi, depolama sahası, laboratuvar, proses ve diğer çalışma bölümleri bulunur.

c) Tesis, atık yağ nakliye araçlarının giriş çıkışına ve konteyner veya tanklardaki yağı almaya uygun olmak zorundadır.

ç) Tesisin çevresi çit veya duvarla çevrilir ve bu alana personelden başkasının izinsiz girmesi yasaklanır.

d) Tesis içinde kullanılan tank veya konteynerler göstergeli ve aşırı dolmayı önleyici tertibata sahip olmak zorundadır. Tank veya konteyner hiçbir zaman tam dolu bırakılmaz, içlerine amaçları dışında başka hiçbir ürün konulmaz. Bu tanklar, tank diplerinde toplanmış katı veya çamurumsu çökeltilerin gerektiğinde temizlenebilmesi için gerekli düzeneğe sahip olmak zorundadır.

e) Tesise gelen lisanslı araç atık yağla birlikte kabul biriminde tartıldıktan sonra numune alma yerine gider. Araç sürücüsü numune alma yerinde laboratuvar sorumlusu gözetiminde numuneyi alır. Tank içinde gelen atık yağlar numune almadan önce homojen hale getirilir. Varillerle gelen atık yağlardan numune alındıktan sonra varillerin kapakları hemen kapatılır. Numunelerin üç ay saklanması zorunludur.

f) Tesis alanının atık yağ ile temasta olan kısımlarında zemin geçirimsizliğinin sağlanması zorunludur. Bu amaçla kalınlığı en az 25 cm olan betonarme zeminin ve havuzlama yan duvarlar içlerinin, dökülmelere karşı geçirimsizliğini sağlamak amacıyla epoksi boya, geomembran ve benzeri tecrit malzemesi ile kaplanması gereklidir. Atık kabul alanı yağmura karşı korunur.

g) Atık yağ kabul alanında gerekli emniyet tedbirleri ile dökülme ve sızmalara karşı gerekli önlemler alınır.

ğ) Güvenlik ve kolay müdahale için ayaklı tanklar tercih edilir. Tanklar kırmızı renkli ve üzerindeki etiketlerde "Atık Yağ" ibaresi bulunur. Farklı türdeki atık yağlar aynı tanka konulmaz. Bu tanklar, taşmaya neden olmayacak ve en az tank kapasitesi kadar hacme sahip güvenlik havuzu içinde bulunur. Tankların bulunduğu alanda köpüklü yangın söndürme ve sulu tank soğutma sistemleri bulundurulur.

h) Atık yağ taşıyan borular, sızma veya herhangi bir nedenle akmaya karşı koruma altına alınır. Atık yağ taşıyan borular temiz su taşıyanların altında bulunur. Pompa basınçları boruların hasar görmeyecek şekilde tasarlanır ve ayarlanır.

ı) Sahada ortaya çıkan yağmur suları, yıkama ve benzeri atık sular ayrı olarak toplanarak, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde yer alan sınır değerlere uygun şekilde arıtılır.

i) Tesis içinde meydana gelebilecek döküntü ve sızıntıları önlemek amacıyla yeterli miktarda emici bulundurulur. Kullanılmış emici malzemeler Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre bertaraf edilir.

j) Çalışma alanlarında oluşan gürültü, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği kriterleri doğrultusunda en son tekniklerle mümkün olduğunca azaltılır.

k) Rafinasyon ve rejenerasyon tesislerinin ISO 14001 veya eşdeğeri çevre yönetim sistemine sahip olması gerekmektedir. Tesisler, (Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537) (1) çevre lisansı aldıktan sonra bir yıl içinde çevre yönetim sistemini kurmak ve buna ilişkin belgeyi Bakanlığa göndermek zorundadır.

Atık yağların enerji geri kazanımı amacıyla kullanımı

MADDE 21 – (1) II. kategori atık yağlar ile I. kategori atık yağların geri kazanım işlemleri sonucunda ürün kalitesi tutturulamayan atık yağlar, enerji geri kazanımı amacıyla mevcut yakıtı ilave edilerek kullanılabilir. Bu amaçla Bakanlıktan (Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537) (1) çevre lisansı alınması zorunludur. Buna ilişkin idari ve teknik esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Atık yağların bertarafı

MADDE 22 – (1) (Değişik:R.G-30/3/2010-27537) (1) Geri kazanıma uygun olmayan ve tehlikeli atık yakma tesislerinde bertaraf edilmesi gereken III. kategori atık yağlar ile geri kazanım işlemlerinde ortaya çıkan tehlikeli nitelikli atıklar ve bunlarla kirlenmiş malzemeler ve de atık yağ depolama tanklarının dip çamurları Bakanlıktan çevre lisansı almış tesislerde bertaraf ettirilir.

ALTINCI BÖLÜM

(Değişik bölüm başlığı:R.G-30/3/2010-27537) (1)

Çevre Lisansı Alınması ve Geri Kazanım Ürünlerinin Pazarlanmasına İlişkin Hükümler

Çevre lisansı alınması

MADDE 23 – (Başlığı ile birlikte değişik:R.G-30/3/2010-27537) (1)

(1) Atık yağ rafinasyon ve rejenerasyon tesisi kurmak ve/veya işletmek isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan çevre lisansı almak zorundadırlar. Çevre lisansı alınması işlemlerinde Çevre Kanununda Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır. Söz konusu Yönetmeliğin Ek-3 C sinde yer alan Teknik Uygunluk Raporunun içeriği, bu Yönetmelik kapsamında Bakanlıkça yapılacak çalışmalarla belirlenir.

Lisansın iptali

MADDE 24 – (Mülga:R.G-30/3/2010-27537) (1)

Ger kazanım ürünlerinin satışına ilişkin hükümler

MADDE 25 – (1) Geri kazanım ürünleri tehlikeli atık içermez. Bu ürünler için PCB parametresi I. Kategori atık yağlar için belirlenen sınır değeri aşamaz.

(2) Geri kazanılan yağlama yağlarının piyasaya tekrar ürün olarak sürülebilmesi, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun düzenleme, yönlendirme, gözetim ve denetimine tabidir. Bu amaçla Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan lisans alınması zorunludur.

(3) 10/9/2004 tarihli ve 25579 Sayılı Resmî Gazete'de Yayımlanan Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Yönetmeliğine göre atık yağların geri dönüşümüyle elde edilen yağların piyasaya sunumunda ambalaj üzerine okunacak şekilde "ATIK YAĞDAN ÜRETİLMİŞTİR" ifadesinin konulması zorunludur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kayıt tutma yükümlülüğü

MADDE 26 – (1) Atık yağ üreticileri, yetkilendirilmiş kuruluşlar, yağ üreticileri, işleme ve bertaraf tesisleri, 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin EK-IV'ünde belirtilen atık kodlarını esas alarak atık yağlara ilişkin işlemler hakkında kayıt tutmakla yükümlüdür. Bu amaçla;

a) Atık yağ üreticilerince atık yağ beyan formu, analiz belgesi ve ulusal atık taşıma formu,

b) Yağ üreticilerince yağ beyan formu,

c) Motor yağı üreticileri ve yetkilendirilmiş kuruluşlarca yağ beyan formu, analiz belgesi, ulusal atık taşıma formu, fatura ve sevk irsaliyesi,

ç) İşleme ve bertaraf tesislerince analiz belgesi, ulusal atık taşıma formu, atık alış ve ürün satış faturaları ile sevk irsaliyesi kullanılır.

(2) Bu belgeler atık yağ üreticileri, yetkilendirilmiş kuruluşlar, yağ üreticileri, işleme ve bertaraf tesisleri tarafından en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.

Tüketicinin bilgilendirilmesi

MADDE 27 – (1) Yağ üreticileri, atık yağların kaynağa uygun bir şekilde biriktirilmesi ve toplanması için halkın bilgilendirilmesi

ve bilinçlendirilmesine yönelik eğitim ve kampanyaları düzenlemekle yükümlüdür.

(2) Ayrıca, motor yağlarını üretenler, kendi markaları ile piyasaya sürenler veya ithal edenler, motor yağlarının satış yerlerinde, geçici depolama noktalarında ve ilgili diğer yerlerde EK-4/A'da yer alan uyarı ve bilgiler ile EK-4/C'de yer alan sembol, motor yağlarının dolum yapıldığı ambalajların etiketlerinde ise EK- 4/B'de yer alan uyarı ve bilgiler ile EK-4/C'de yer alan sembolü tüketicilerin ve kullanıcıların görebileceği ve okuyabileceği şekilde bulundurmaları zorundadır. Bu sembol, sarı renk ile karakterize edilen bir yağ damlası ile bu damla içinde yer alan yeşil renkli birbirini takip eden üç adet dairesel ok işaretinden oluşur. Sembol; ürün etiketinin açıklayıcı ibareler yazan yüzünde, kullanılan şirket logosunun en az % 20 alanı kadar büyüklükte veya 0.5 cm'2'den küçük olmayacak şekilde yerleştirilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 28 – (1) 21/1/2004 tarihli ve 25353 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Çevre yönetimi sisteminin kurulması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bakanlıktan lisans almış olan mevcut rafinasyon ve rejenerasyon tesisleri, 20 inci maddenin birinci fıkrasının (k) bendi gereğince çevre yönetim sistemlerini bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde kurmak ve buna ilişkin belgeyi Bakanlığa göndermekle yükümlüdür.

Atık yağların taşınması ve taşıma araçlarının lisans alma zorunluluğu

GEÇİCİ MADDE 2 – (Mülga:RG-5/11/2013-28812)

Atık yağ taşıma araçları için teknik şartların sağlanması

GEÇİCİ MADDE 3 – (Mülga:RG-5/11/2013-28812)

Yürürlük

MADDE 29 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30 – (Değişik:RG-5/11/2013-28812)

(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

(1) Bu Yönetmelikte yapılan değişiklikler 1/4/2010 tarihinde yürürlüğe girer.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
30/7/2008	26952
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Mevzuatın Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
1. 31/7/2009	27305
2. 30/3/2010	27537
2. 5/11/2013	28812

EK-1

ATIK YAĞ KATEGORİLERİ VE MÜSAADE EDİLEN KİRLİTİCİ PARAMETRE SINIR DEĞERLERİ

I. KATEGORİ ATIK YAĞ: Bu kategoride yer alan atık yağlardaki PCB, toplam halojen ve ağır metal gibi kirleticiler aşağıdaki tabloda verilen sınır değerlerin altındadır. Bu kategorideki atık yağların öncelikli rejenerasyon ve rafinasyon yolu ile geri kazanımlarının sağlanması gerekmektedir. Bu kategorideki yağlar 21 nci maddede belirtilen koşullar nedeniyle enerji geri kazanımı amacıyla kullanılabilir.

II. KATEGORİ ATIK YAĞ: Bu kategorideki atık yağlar Bakanlıktan (Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537) çevre lisansı almış tesislerde enerji geri kazanımı amacıyla kullanıma uygun atık yağlardır. Ancak klorür, toplam halojen ve PCB parametreleri aşımaya endüstriyel atık yağların rejenerasyon ve rafinasyon yoluyla geri kazanımı mümkündür.

III. KATEGORİ ATIK YAĞ: Bu kategoride yer alan atık yağlardaki ağır metaller aşağıdaki tabloda verilen sınır değerlerin üzerindedir. Klorür ile toplam halojenler 2000 ppm'in, PCB ise 50 ppm'in üzerindedir. Rejenerasyon ve rafinasyona uygun olmayan, yakıt olarak kullanılması insan ve çevre sağlığı açısından risk yaratan ve (Değişik ibare:R.G-30/3/2010-27537) çevre lisansı tehlikeli atık yakma tesislerinde yakılarak zararsız hale getirilmesi gereken atık yağlardır.

TABLO

Kirleticiler	Müsade Edilen Sınır Değerleri (I.Kategori Atık Yağ)	Müsade Edilen Sınır Değerleri (II.Kategori Atık Yağ)	Müsade Edilen Sınır Değerleri (III.Kategori Atık Yağ)
Arsenik	< 5 ppm	Max. 5 ppm	> 5 ppm
Kadmiyum	< 2 ppm	Max. 2 ppm	> 2 ppm
Krom	< 10 ppm	Max. 10 ppm	> 10 ppm
Klorür	Max. 200 ppm	Max. 2000 ppm	> 2000 ppm
Kurşun	< 100 ppm	Max. 100 ppm	> 100 ppm
Toplam Halojenler	Max. 200 ppm	Max. 2000 ppm	> 2000 ppm
Poliklorlubifeniller (PCB) ⁽¹⁾	Max. 10 ppm	Max. 50 ppm	> 50 ppm
Parlama Noktası	Min. 38 C	Min. 38 C	-

(1) Atık yağlarda PCB analizi TS EN 12766-1, TS EN 12766-2, TS EN 12766-3, izolasyon sıvılarında ise TS EN 61619'a göre yapılacaktır. PCB ölçümleri Bakanlığın uygun bulması halinde sektörel bazda yapılabilir.

EK-2

(.....) YILINA AİT ATIK YAĞ BEYAN FORMU

1 – Atık yağ üreticisinin;

Adı :
Adres :
Vergi No :
Telefon :
Faks :
E-mail :

2 – Tesiste kullanılan yağların türleri, ticari isimleri ve miktarları (ton/yıl);

a)
b)
c)

ç)

3 – Tesisinizden kaynaklanan atık yağların atık kodunu ve miktarını belirtiniz.

Atık Kodu (*)	Miktarı (Ton/Yıl)

(*) Söz konusu atık kodları 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin EK-IV ünde yer alan Atık Listesinden faydalanılarak doldurulacaktır.

4 – Tesisinizden kaynaklanan atık yağları kategori ve miktarına göre aşağıdaki tabloda belirtiniz.

Atık Yağ Kategorisi	Miktarı (Ton/Yıl)
I. kategori	
II. kategori	
III. kategori	

(Atık yağ kategori analiz raporu bu Beyan Formu’na eklenecektir.)

5 – Atık yağınız tesisinizde geçici olarak depolanıyor mu? Kısaca depolama yöntem ve tekniğiniz hakkında bilgi veriniz.

6 – Atık yağlarınızı taşıyan aracın lisans numarasını belirtiniz.

7 – Atık yağlarınızı hangi işleme/bertaraf tesislerine gönderiyorsunuz? Lisans numarasını belirtiniz.

Formda verilen bilgilerin doğruluğunu kabul ederek, bu bilgilerin yanlışlığının tespit edilmesi halinde, 2872 sayılı Çevre Kanununun 26 ncı maddesine göre gerçeğe aykırı belge düzenleyenlere verilecek cezaların bilgim dahilinde olduğu hususunda gereğini arz ederim.

Firmayı Temsilen Yetkililerin
Adı, Soyadı, Unvanı ve İmzası

EK-3 YAĞ BEYAN FORMU

1 – FİRMA İLE İLGİLİ BİLGİLER:

Firma Adı :

Adres :

Vergi No :

Telefon :

Faks :

E-mail :

Çevre Sorumlusunun Adı Soyadı:

2 – YAĞ MİKTARI (Bir önceki yıla ait net satış rakamları dikkate alınacaktır.)

YAĞ CİNSİ (Yağ cinsleri aşağıda yer alan parantez içi sınıflandırmaya göre verilecektir.)	MİKTARI (TON/YIL)
1.	
2.	
3.	
4.	

Yağ Cinsleri:

a) Taşıt yağları (benzinli motor, dizel motor, şanzıman ve diferansiyel, transmisyon, gres ve diğer özel taşıt yağları),

b) Sanayi yağları (hidrolik sistem, türbin ve kompresör, kızak, açık-kapalı dişli, sirkülasyon, metal kesme ve işleme, metal çekme, tekstil, ısı işlem, ısı transfer, izolasyon ve koruyucu, izolasyon, trafo, kalıp, buhar silindir, pnömomatik sistem koruyucu, gıda ve ilaç endüstrisi, kağıt makinesi, yatak ve diğer özel endüstriyel yağları ve endüstriyel gresleri),

c) Özel müstahzarlar (kalinlaştırıcı, koruyucu, temizleyici ve benzeri)

Formda verilen bilgilerin doğruluğunu kabul ederek, bu bilgilerin yanlışlığının tespit edilmesi halinde, 2872 sayılı Çevre Kanununun 26 ncı maddesine göre gerçeğe aykırı belge düzenleyenlere verilecek cezaların bilgim dahilinde olduğu hususunda gereğini arz ederim.

Firmayı Temsilen Yetkililerin
Adı, Soyadı, Unvanı ve İmzası

EK-4/A

Almış olduğunuz ürünün, kullanım süresi dolup, atık yağ haline geldiğinde insan ve çevre sağlığının korunması amacıyla en yakınınızda bulunan atık yağ geçici depolama, geri kazanım veya bertaraf tesisine teslim edilmesi gerekmektedir. Bu amaçla;
1 - Atık yağı; temiz, boş ve ağız sıkı şekilde kapatılabilir, geniş ağızlı olmayan, sızdırmaz, yere dökülmesine neden olmayacak bir kaba, mümkünse kendi orijinal kabına koyunuz.
2 - Atık yağa kesinlikle benzin, fuel oil, deterjan, boya, çözücü, antifriz veya mazot gibi başka sıvı karıştırmayınız, kesinlikle toprağa, suya, kanalizasyon sistemine, çöp konteynerine v.b. ortama dökmeyiniz, soba ve kazanlarda yakmayınız.

3 - Yağ filtresini plastik, yırtık olmayan ve yırtılmaya ve delinmeye dayanıklı polietilen plastik bir torbaya koyunuz.

Ek-4/B

-Atık yağı toprağa, suya, kanalizasyona ve çöpe dökmeyiniz.
-Herhangi bir petrol ürünü veya kimyasal ile karıştırmayınız.
-Soba ve kazanlarda yakmayınız.
-Temiz, sağlam ve ağzı sıkı şekilde kapatılmış bir kap içinde en yakın atık yağ toplama noktasına ücretsiz olarak teslim ediniz.
-Çocuklardan uzak tutunuz.

Ek-4/C

Geri Kazanılabilir Yağ

EK-5 (Mülga:RG-5/11/2013-28812)

EK – 6 (Mülga:R.G-30/3/2010-27537) ⁽¹⁾

